

Številka: 600-9/2011-2 (0100)

Datum: 8. 6. 2011

**Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo**

Poljanska cesta 28
1000 Ljubljana
T 01 30 05 100
F 01 30 05 199
www.zrssi.si

Obvestila vzgojno-izobraževalnim zavodom za šolsko leto 2011/12

Spoštovana ravnateljica, spoštovani ravnatelj,

ob koncu šolskega leta nastopi čas za analizo opravljenega dela ter na podlagi ugotovitev le-te tudi čas za načrtovanje. V nadaljevanju vam pošiljamo temeljne informacije o delu Zavoda RS za šolstvo v upanju, da vam bomo s tem olajšali načrtovanje dela za prihodnje šolsko leto.

Tako kot v iztekajočem se šolskem letu nas tudi v prihodnjem čaka precej izzivov: obdržati doseženo kakovost pedagoškega dela ob istočasnem udejanjanju posodobljenih učnih načrtov tako v osnovnih kot v srednjih šolah, če omenimo samo najkompleksnejše naloge. Po učnih načrtih za gimnazijo v šolskem letu 2011/12 stopijo v veljavo tudi prenovljeni učni načrti za osnovno šolo, ki so objavljeni na spletni strani Ministrstva za šolstvo in šport (http://www.mss.gov.si/si/solstvo/osnovnosolsko_izobrazevanje/ucni_nacrti/), kar pomeni, da bo večina dejavnosti Zavoda RS za šolstvo usmerjena v podporo vzgojno-izobraževalnim zavodom pri uresničevanju teh nalog.

V šolskem letu 2011/12 bodo predstojniki območnih enot tako kot v preteklih letih sklicevali redna strokovna srečanja z **ravnatelji**, ki se bodo tokrat vsebinsko nanašala na **pedagoško vodenje šole** od načrtovanja, izvajanja, spremljanja in samoevalvacije – v vrtcih s poudarkom na procesnih kazalnikih kakovosti z vidika splošnih in specifičnih načel za področje predšolske vzgoje (Bela knjiga, Smernice za vključevanje otrok priseljencev v vrte in šole), na področju osnovne šole bo poudarek na prvem letu uvajanja posodobljenih učnih načrtov ter bralni pismenosti, v gimnazijah na nadaljnjem uvajanju posodobljenih učnih načrtov s poudarkom na vlogi ravnatelja pri razvojnem delu šole (šolski razvojni timi), v drugih srednjih šolah pa na povezovanju splošnih in strokovnih znanj. Nadaljevale in nadgrajevale se bodo lani ali že prej začete oz. vsakoletne teme (projekti, NPZ, matura, e-šolstvo, pedagoško vodenje v pogojih fleksibilne organizacije vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcih in šolah, spremljave, razvojno načrtovanje idr.).

Tako kot vsa leta do sedaj ostaja Zavod RS za šolstvo največji ponudnik **seminarjev in drugih oblik izobraževanja in usposabljanja** strokovnih delavcev. V Zavodovem katalogu nadaljnega izobraževanja in usposabljanja 2011/2012, ki ga bomo avgusta poslali na vse šole in vrte v Sloveniji, boste lahko izbirali iz pestre ponudbe seminarjev, ki so namenjeni vzgojiteljem v vrtcih in učiteljem osnovnih in srednjih šol. Ponudbo si lahko ogledate tudi na spletni strani Zavoda RS za šolstvo www.zrssi.si pod rubriko Seminarji.

Razen seminarjev bomo v naslednjem šolskem letu organizirali nekaj večjih posvetov oz. konferenc, namenjenih različnim ciljnim skupinam:

– Za področje naravoslovja bo 25. in 26. avgusta 2011 potekala konferenca učiteljev naravoslovnih predmetov v Kongresnem centru Laško, namenjena vsem učiteljem, ki poučujejo naravoslovje, kemijo, biologijo in fiziko v osnovnih in srednjih šolah (več na spletnem naslovu <http://www.zrss.si/naravoslovje2011>).

– Za osnovnošolske in srednješolske učitelje biologije, naravoslovja in družboslovnih predmetov bo 6. in 7. oktobra 2011, v Ljubljani potekala mednarodna konferenca Biološka znanost in družba – Povezanost procesov (več na naslovu <http://www.zrss.si/bzid/procesi>).

– 14. oktobra 2011 bo potekala 14. mednarodna konferenca Vzgoja in izobraževanje v informacijski družbi (VIVID) v Ljubljani.

– V prvi polovici oktobra bomo v sodelovanju z Eurydice Slovenija organizirali nacionalno konferenco o bralni pismenosti, na kateri bodo sodelovali priznani slovenski in mednarodni strokovnjaki za področje jezika in bralne pismenosti.

– 29. in 30. septembra 2011 bo v Termah Olimje tretji strokovni posvet Fleksibilni predmetnik in aktualni izzivi slovenskega šolstva.

– Organizirali bomo tudi druge posvete in dogodke, ki imajo že določeno tradicijo v šolskem prostoru, kot so npr. SirIKT v Kranjski Gori, 14. Frankofonski dan v Celju, 11. Fra fest v Kranju idr.

Tematske konference in svetovalne storitve so prav tako redna dejavnost zavoda, namenjena usposabljanju kolektivov oz. podpori šolam pri reševanju problemov, s katerimi se te srečujejo v vsakodnevni praksi. Teme lahko izberete iz nabora v ponudbi ali predlagate svoje. Prijave za svetovalne storitve zbirajo območne enote, natančnejše informacije o svetovalnih storitvah in postopku prijave najdete na naši spletni strani.

Pomembna dejavnost so **študijske skupine**, ki jih bomo v nadaljevanju zaradi specifičnosti podrobneje predstavili po šolskih podsistemih oz. predmetnih področjih.

Dobro sprejeta oblika posodabljanja vzgojno-izobraževalnih programov v vrtcu, osnovni in srednji šoli ter v glasbeni šoli in dijaških domovih so **inovacijski projekti**. Tudi v šolskem letu 2011/12 se lahko prijavite na zavodovih območnih enotah s svojimi inovacijskim projekti ali nadaljujete z raziskovanjem lastne inovativne prakse. Informacije za prijavo inovacijskih projektov so objavljene na naši spletni strani.

Na področju **e-šolstva**, v katerem vsebinsko vodimo projekt **e-kompetentni učitelj**, v šolskem letu 2011/12 ponujamo več kot sto seminarjev za učitelje, ki so objavljeni v katalogu na spletišču SIO (http://www.sio.si/sio/izobrazevanje/koledar_izobrazevanj/mesec.html), ter prvi modul za ravnatelje z naslovom Komunikacija v delovnem okolju in širše. Sodelovali bomo pri organizaciji mednarodne konference SirIKT v Kranjski Gori in nadaljevali s sodelovanjem pri izgradnji spletišča Slovensko izobraževalno omrežje, na katerem so predstavljeni projekti v slovenskem prostoru, objavljen je katalog seminarjev in svetovanj, učitelji in ravnatelji se prek spletnega portala lahko prijavljajo za vse storitve, objavljene so novice, na njem so vse spletne skupnosti – med njimi tudi spletne učilnice Zavoda RS za šolstvo, s pomočjo katerih izvajamo študijska srečanja.

Marsikaj, kar delamo sami ali skupaj z vami, bomo v okviru naše **založbe** predstavili v strokovnih publikacijah, namenjenih strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju. Poleg revij, ki so stalnica pri izdajah (Fizika v šoli, Geografija v šoli, Glasba v šoli in vrtcu, Matematika v šoli, Razredni pouk, Slovenščina v šoli, Šolska knjižnica, Šolsko svetovalno delo, Trajnostni razvoj v šoli in vrtcu, Vzgoja in izobraževanje, Zgodovina v šoli), je v pripravi več publikacij, o izidih katerih boste sproti obveščeni prek naše spletne strani.

Učbeniki, ki jih je potrdil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje, so vključeni v [Katalog učbenikov](https://soca1.mss.edus.si/Trubar/Javno) (<https://soca1.mss.edus.si/Trubar/Javno>). Sezname učbenikov se posodablja po opravljenih potrditvah na pristojnem strokovnem svetu. Delovni zvezki in druga učna gradiva se ne potrjujejo. Pri izbiri gradiv v šolah so strokovni aktivni učiteljev avtonomni. Postopek potrjevanja učbenikov z navodili o fotokopiranju učnih gradiv je opisan na zavodovi spletni strani, na kateri so zbrane tudi izhodiščne informacije o **učilih in učnih pripomočkih**.

V okviru **mednarodnega sodelovanja** sta strokovnim delavcem v vrtcih, šolah in dijaških domovih namenjena predvsem dva razpisa:

- letna objava in izpeljava razpisa, katerega namen je predvsem spodbuditi dvo- in večstranske mednarodne dejavnosti, za katere ni mogoče pridobiti sredstev iz programov, ki jih upravlja Cmeplus;
- povezovanje s programom Sveta Evrope za izobraževanje učiteljev Pestalozzi. Na naši spletni strani objavljamo sezname delavnic in seminarjev, ki jih države članice Sveta Evrope prek programa Pestalozzi ponujajo v izmenjavo.

Tudi v šolskem letu 2011/12 bo Zavod RS za šolstvo organizator nekaterih **tekmovanj**, in sicer:

- iz znanja slovenščine za Cankarjevo priznanje za učence od 2. do 9. razreda osnovne šole, dijake srednjih poklicnih in srednjih strokovnih šol ter gimnazij in šol iz zamejstva,
- iz znanja angleščine za učence 9. razreda osnovne šole,
- iz znanja nemščine za učence 9. razreda osnovne šole,
- iz znanja geografije za učence od 6. do 9. razreda osnovne šole in dijake vseh srednjih šol,
- iz znanja zgodovine za učence 8. in 9. razreda osnovne šole,
- Hitro in zanesljivo računanje – Tekmuj sam s seboj, s časom in sošolci – spletno tekmovanje za vse starostne kategorije in
- srečanje srednješolskih raziskovalk in raziskovalcev novejšje zgodovine EUSTORY.

Razpisi in druga obvestila v zvezi s tekmovanji bodo objavljeni na naši spletni strani.

Za nadaljnji razvoj in posodabljanje šolskega kurikula je pomembno vedenje o tem, kaj se dogaja v praksi. Zato smo že v preteklem letu na Zavodu RS za šolstvo začeli z načrtovanjem naloge **Spremljava vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah**. Poleg spremljav, ki jih nadaljujemo iz prejšnjih let (*Postopno uvajanje in spremljanje obveznega drugega tujega jezika v osnovne šole; Uvajanje in spremljanje mednarodnega programa OŠ Danile Kumar v Ljubljani; Spremljanje javno veljavnega programa Glasbeno uvajanje po Edgarju Willemsu s poskusom; Spremljanje javno veljavnega programa waldorfske glasbene šole s poskusom; Spremljanje javno veljavnega programa OŠ Alojzija Šuštarja s poskusom; Spremljanje uvajanja športnih oddelkov v izobraževalnem programu Ekonomska gimnazija*), bomo v šolskem letu 2011/12 v vrtcih nadaljevali s spremljavo, ki bo usmerjena v ugotavljanje kakovosti vzgojno-izobraževalnega procesa.

Na področju **usmerjanja otrok s posebnimi potrebami** bodo postopki tekli v skladu z dosedanja prakso, za bolj učinkovito vodenje postopkov pa opozarjamo na bolj dosledno upoštevanje 3. člena *Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oz. motenj otrok s posebnimi potrebami (Ur. l. RS, št. 25/06)*, ki navaja pogoje za prepoznavanje otrok s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, ter *Koncepta dela učne težave v osnovni šoli (2008)*. Poudarek v omenjenih dokumentih je na dosedanjem poteku šolanja in prepoznavanju specifičnih učnih težav, pri čemer je treba dosledno izvajati petstopenjski model pomoči in podpore. Ob upoštevanju tega modela naj bi bila uvedba postopka usmerjanja šele zadnja stopnja, ob predpostavki, da so bile vse prejšnje stopnje pomoči izvedene in evalvirane ter ustrezno dokumentirane.

Prav tako opozarjamo, da pred pisnim odgovorom, ki se nanaša na mnenje o izpolnjevanju pogojev, preverite vse možnosti za zagotovitev izvajalcev dodatne strokovne pomoči. Samo v tem primeru je utemeljen odgovor, da vrtec/šola ne more zagotoviti pogojev, ki se nanašajo na vključitev otroka ter izvajalca. Če šola nima zaposlenega predlaganega izvajalca dodatne strokovne pomoči, vas prosimo, da se povežete tudi z drugimi vzgojno-izobraževalnimi ustanovami ali zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami. *Veljavna zakonodaja in obrazci za uvedbo postopka usmerjanja so objavljeni na spletni strani Zavoda RS za šolstvo*

Vključevanje in izvedba vsebin vzgoje za zdravje

Varovanje in krepitev zdravja sta dokazano povezana z znanjem. Pouk o zdravju je ena izmed pomembnih kroskurikularnih tem, ki ima za cilj usposobiti učenke in učence za dolžnost varovanja in krepitev zdravja kot največje vrednote. Ta cilj je mogoče doseči s sistematičnim vzgojno-izobraževalnim in povezovalnim delom, ki ga izvajajo usposobljeni učitelji in svetovalni delavci na šoli. Ravnatelje in učitelje prosimo, da izvajanje tematskih sklopov Higiena, Varnost, Spolna vzgoja, Varna raba in zloraba snovi – drog in Prva pomoč skrbno načrtujejo, koordinirajo in vodijo ter spremljajo napredek otrok in mladostnikov na tem področju. Za doseg te ciljev vam bomo pomagali s programi za učenke in učence Vzgoja za nekajenje, s programom spolne vzgoje O tebi, s seminarji za učitelje Prva pomoč – učitelj pomaga prvi ter Droge, nasilje – ukrepanje in preprečevanje, prav tako pa tudi s tematskimi konferencami, ki jih vsebinsko sooblikujete vi. Na nas se lahko obrnete s vprašanji, ko izbirate zunanje izvajalce programa vzgoje za zdravje. Dokazano je, da si človek pridobi in utrdi življenjske navade v mladosti, zato je sistematična vzgoja za sprejemanje odločitev zdravega življenjskega sloga izjemno pomembna. Ob tem je pouk o zdravju odgovornost, ki jo šole delijo z družino in s širšo skupnostjo. Če del dejavnosti na tem področju opravijo zunanji izvajalci, mora biti preventivni program skladen z vsebinsko in s časovno izvedbo ter s pričakovanji ciljnih skupin na šoli.

Spoštovana ravnateljica, spoštovani ravnatelj,

naše sodelovanje v iztekajočem se šolskem letu ocenjujemo kot tvorno in konstruktivno, za kar se vam zahvaljujemo in vas prosimo, da zahvalo prenesete tudi vašim strokovnim sodelavcem v šolah. Upamo, da se bo tako strokovno sodelovanje nadaljevalo tudi v prihodnjem šolskem letu in da ga bomo s skupnimi močmi nadgradili na še višjo kakovostno raven, kar bo nujno glede na zahtevnost nalog, ki so pred nami. Prav tako upamo, da vam bodo informacije v tem obvestilu – tako splošne kot posebne za posamezne podsisteme, ki jih navajamo v nadaljevanju – koristile pri načrtovanju dela za prihodnje šolsko leto.

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo
Ljubljana

Mag. Gregor Mohorčič,
direktor Zavoda RS za šolstvo

VRTCI

Mreža mentorskih vrtcev

Tudi v šolskem letu 2011/12 bo delovanje mreže mentorskih vrtcev ena od pomembnejših oblik partnerskega sodelovanja med Zavodom RS za šolstvo ter vodstvenimi, svetovalnimi in strokovnimi delavci/-kami samostojnih vrtcev in vrtcev pri osnovnih šolah. Študijska srečanja imajo ob vsakoletni razpisani tematiki namen poglobljati strokovnoteoretična izhodišča, omogočati izmenjavo izkušenj, širjenje primerov dobre prakse ter kritično refleksijo pedagoške prakse, vključujoč tudi smiselno rabo spletnih orodij, informacijske in komunikacijske tehnologije ter iskanje odgovorov na izzive sodobnega časa. S takim načinom dela želimo vrtce strokovno podpreti pri udejanjanju njihovega poslanstva na področju vzgoje in izobraževanja.

Organizacijski okvir mreže mentorskih vrtcev v letu 2011/12 ostaja enak dosedanjemu:

- študijska srečanja za ravnatelje/-ice in pomočnike/-ce ravnateljev/-ic,
- študijska srečanja za strokovne delavce/-ke,
- študijska srečanja za svetovalne delavce/-ke.

Tradicionalni, že **9. posvet za vrtce RS v organizaciji Zavoda RS za šolstvo**, ki je namenjen vodstvenim delavcem/-kam vrtcev in izvajalkam študijskih skupin, bo jeseni, predvidoma **22. septembra 2011**, tokrat z naslovom Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje in trajnostni razvoj. Ob posvetu bomo tudi letos, že četrto leto zapored, pripravili tematski zbornik z istim naslovom, bogat s strokovnimi prispevki iz študijskih skupin, ki jih bodo dodatno osvetlili tudi prispevki vabljenih strokovnjakov.

Oktober 2011 načrtujemo **izobraževanje za vodje mentorskih vrtcev in izvajalce/-ke študijskih skupin**, v okviru katerega bomo obravnavali razpisano tematiko za tekoče šolsko leto in mogoče pristope v praksi.

Na **strokovna srečanja vodstvenih delavcev** v okviru mreže mentorskih vrtcev smo za leto 2011/12 umestili tematiko medgeneracijske raznolikosti strokovnih delavcev v vrtcu.

Študijska srečanja strokovnih delavcev v letu 2011/12 bodo zaokrožila temo **Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje in trajnostni razvoj**, s katero se ukvarjamo zadnjih nekaj let, vsakič z drugega zornega kota. Tokrat bomo pozornost usmerili h ključni kompetenci **učenje učenja** ob naslednjih poudarkih:

- novejši pogledi na razvoj in učenje v zgodnjem otroštvu,
- vloge odraslih, medvrstniškega učenja in medgeneracijskega sodelovanja,
- spodbujanje medosebnih in naravoslovnih kompetenc.

Predvideni terminski plan študijskih skupin za strokovne delavce/-ke iz vrtcev je takšen:

- novembra 2011 študijsko srečanje v mentorskem središču, 4 ure;
- januarja, februarja 2012 sodelovanje na daljavo s pomočjo spletne učilnice, 8 ur;
- marca, aprila 2012 študijsko srečanje v mentorskem središču, 4 ure.

Implementacija rekonceptualizacije časa v vrtcu

Ugotavljamo, da se cilj kurikula za vrtce »rekonceptualizacija in reorganizacija časa v vrtcu« kljub spremenjenim razmeram v družbi (delovni čas staršev, različne potrebe staršev po varstvu narekuje daljši poslovni čas itn.) še ni ustrezno realiziral v slovenskih vrtcih. Smotrno rekonceptualizacijo delovnega časa in posledično kakovostnejše delo z otroki omogoča fleksibilna organizacija časa v vrtcu, s katero zagotavljamo večjo časovno fleksibilnost pri izvajanju programa in večjo izbiro različnih dejavnosti za otroke prek vsega dneva. Zato bomo v šolskem letu 2011/12 povabili k sodelovanju vrtce, in vodstvenim delavcem ponudili strokovno podporo pri oblikovanju, uvajanju in spremljanju različnih fleksibilnih načinov in modelov organizacije časa v vrtcih. V ta namen bomo v okviru posameznih območnih enot organizirali strokovna srečanja za ravnatelje/-ice in njihove pomočnike/-ce.

OSNOVNA ŠOLA

Na področju osnovne šole bomo v šolskem letu 2011/12 osrednje dejavnosti usmerili v posodabljanje učnega procesa glede na prenovljene učne načrte, rezultate nacionalnih (v nadaljevanju NPZ) in mednarodnih preizkusov znanja (PISA, PIRLS, TIMSS). Glavne dejavnosti bodo tako usmerjene v zagotavljanje spodbudnega učnega okolja za učinkovito:

- uvajanje novosti predmetov oz. predmetnih področij;
- zadovoljevanje vzgojno-izobraževalnih potreb šol, učnih skupin in posameznih učencev;
- udejanjanje nacionalnih in mednarodnih usmeritev na področju obveznega izobraževanja.

V nadaljevanju predstavljamo dejavnosti, ki jih bomo izvedli v ta namen.

Študijske skupine

V šolskem letu 2011/12 bodo študijska srečanja potekala v dveh neposrednih sklicih in enem sklicu prek spletne učilnice v skupnem obsegu 16 ur. Neposredni sklici se bodo odvijali v študijskih središčih (šolah), ki jih bodo v sodelovanju s svetovalci Zavoda RS za šolstvo pripravljali in sklicevali vodje študijskih skupin.

Terminski plan: *oktober–november 2011* prvo študijsko srečanje; *januar–februar 2012* drugo študijsko srečanje; *marec–april 2012* tretje študijsko srečanje, ki bo potekalo v spletnih učilnicah.

Vsebina študijskih srečanj bo pripravljena za triletno obdobje s poudarkom na uvajanju posodobljenih učnih načrtov in primerov uspešne prakse, ki bo temeljila na principih diferenciacije in individualizacije (nadaljevanje tematike iz šolskih let 2009/10 in 2010/11) tako z vidika dela s celotnim razredom kot dela s specifičnimi skupinami učencev in s posamezniki (nadarjeni, učne težave, priseljeni idr.). Srečanja bodo dopolnjevali še z drugimi vsebinami, ki se smiselno povezujejo z aktualnimi projekti, npr. NPZ, fleksibilni predmetnik, bralna pismenost, medpredmetno povezovanje idr.

Uvajanje in spremljanje posodobljenih učnih načrtov

V šolskem letu 2011/12 bomo sistematično uvajali posodobljene učne načrte (UN). Glede na to, da je bila posodobitev usmerjena v cilje in vsebine, opredelitev standardov znanja, obveznih in izbirnih vsebin, medpredmetno povezovanje idr., bomo dejavnosti v okviru posodabljanja namenili uvajanju, razvoju in spremljanju učnih praks, ki odražajo to. Delovanje v projektu bomo tako osredinili v izobraževanje učiteljev, razvoj didaktičnih gradiv ter v podporo učiteljem in šolam. Pri tem se bodo člani projektne skupine in predmetnih razvojnih skupin (PRS) povezovali z drugimi razvojnimi skupinami na zavodu (medpredmetne razvojne skupine, delujoče v okviru fleksibilnega predmetnika).

Izobraževanje učiteljev bo potekalo znotraj študijskih skupin in posebnih strokovnih posvetov.

Implementacija raznolikih didaktičnih strategij, medpredmetnega povezovanja in organizacijskih oblik

Raznolike, na dejavnostih učencev temelječe didaktične strategije, medpredmetno načrtovanje, poučevanje in učenje, ter aktualne izzive, npr. uvajanje učinkovitih strategij za razvoj sporazumevalnih zmožnosti in bralne pismenosti, bomo razvijali in spremljali v okviru projektov *Uvajanje, razvoj in spremljanje modelov fleksibilnih predmetnikov na ravni razreda* in *Opolnomočenje učencev z izboljšanjem bralne pismenosti in dostopa do znanja*. V ta namen bomo okrepili strokovno podporo šolam na ravni države, območnih enot in predmetov oz. predmetnih področij. Na ravni države bomo nadaljevali z organizacijo strokovnih srečanj za ravnatelje mentorje, organizirali strokovni posvet in nacionalno konferenco (glej več pri *Konferenca in strokovni posveti*), v okviru območnih enot bomo organizirali več strokovnih srečanj za predstavnike šol, na posameznih šolah sestanke s šolskimi projektnimi timi in v okviru predmetnih področij strokovna srečanja za člane medpredmetnih razvojnih skupin. Posamezne vsebine,

npr. primere odličnih šolskih praks na področju didaktičnih strategij in medpredmetnega povezovanja, bodo pedagoški svetovalci smiselno vključevali tudi v strokovna srečanja študijskih skupin.

Strnjene informacije o fleksibilnem predmetniku in kontaktih na posamezni ravni so na voljo v zloženki *Fleksibilni predmetnik*, podrobnosti pa najdete v spletni učilnici, dosegljivi na naslovu <http://skupnost.sio.si/> (pot: *Projekti_Fleksibilni predmetnik*, ključ: *avtonomija*).

Didaktični vidiki učne diferenciacije in individualizacije

Da bi spodbudili izvajanje notranje diferenciacije, načrtujemo v prihodnjem šolskem letu za učitelje predmetne stopnje seminar z naslovom *Nacionalno preverjanje znanja – ali imajo vsi učenci enake izobraževalne možnosti?* Seminar bo objavljen v katalogu med nerazpisanimi programi. V okviru seminarja bomo analizirali naloge nacionalnega preverjanja znanja, na katerih učenci dosegajo slabše rezultate, in iskali odgovore na vprašanje, ali izvedbene oblike pouka učence v zadostni meri »opremijo« z učnimi strategijami, ki omogočajo uspešno reševanje bolj kompleksnih in zahtevnejših nalog. Učitelji bodo oblikovali diferencirane didaktične rešitve, jih preizkusili v praksi in jih kritično analizirali. V okviru programa seminarja se bodo učitelji seznanili z značilnostmi šol in dejavniki, ki na posameznih šolah prispevajo k doseganju visokih učnih dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja. Poleg tega seminarja bodo v podporo didaktični diferenciaciji in individualizaciji seminarji objavljeni tudi v katalogu stalnega strokovnega spopolnjevanja.

Začetno opismenjevanje

Posodobljeni učni načrt za slovenščino prinaša pomembne novosti na področje začetnega opismenjevanja, zato bo Zavod RS za šolstvo ponudil šolam vso potrebno strokovno podporo za postopno uvajanje individualizacije opismenjevanja. V ta namen bomo v okviru posameznih območnih enot organizirali intenzivna izobraževanja za strokovne delavce. Hkrati bomo do konca koledarskega leta pripravili osnutek individualnega načrta, ki je potreben za spremljanje in načrtovanje učenčevega napredka pri začetnem opismenjevanju.

Podpora učiteljem pri izvajanju prilagoditev učencem z učnimi težavami pri matematiki

V šolskem letu 2011/12 nadaljujemo s projektom *Podpora učiteljem pri izvajanju prilagoditev učencem z učnimi težavami pri matematiki*. Rezultati projekta naj bi prispevali k razvoju specialne didaktike pri matematiki na razredni in predmetni stopnji. Skupaj z učitelji bomo še naprej razvijali didaktične prilagoditve za učence z učnimi težavami pri matematiki. Delavna gradiva, ki nastajajo v projektu, bomo tudi v prihodnje objavljali v spletni učilnici Zavoda RS za šolstvo. V prihajajočem šolskem letu bomo nadaljevali s skupnimi in z regijskimi posveti. Prvi skupni posvet *Preverjanje in ocenjevanje znanja učencev z učnimi težavami* bo oktobra 2011.

Uvajanje obveznega drugega tujega jezika

V šolskem letu 2011/12 bo z uvajanjem nadaljevalo 127 šol, pridružile se jim bodo še šole, izbrane na letošnjem razpisu Ministrstva za šolstvo in šport. Za te šole v začetku julija 2011 organiziramo strokovno srečanje, na katerem bomo predstavili potek uvajanja in sodelovanje z zavodom. Usposabljanje učiteljev pod okriljem zavoda poteka v mentorski mreži za obvezni drugi tuji jezik s šestimi središči.

Decembra 2010 je bil spremenjen Zakon o osnovni šoli, ki podaljšuje uvajanje oz. zamik frontalne uvedbe obveznega drugega tujega jezika za dve leti (do vključno 2012/13) ter šolam daje možnost pouka dveh različnih drugih tujih jezikov.

Šole se za uvajanje obveznega drugega tujega jezika v šolskem letu 2012/13 prijavijo na razpis Ministrstva za šolstvo in šport, ki bo objavljen marca 2012.

Na spletni strani Zavoda RS za šolstvo so dosegljivi projektna dokumentacija, učni načrt za obvezni drugi tuji jezik, predmetniki, strokovne podlage, predavanja s strokovnih srečanj in poročila o spremljavi poskusa.

Šolstvo narodnosti

Na področju **šolstva narodnosti** v osnovnih šolah z italijanskim učnim jezikom in v dvojezičnih osnovnih šolah dejavnosti potekajo vzporedno in skladno s tem, kar se dogaja v šolah s slovenskim učnim jezikom (uvajanje posodobljenih učnih načrtov, študijske skupine, stalno strokovno spopolnjevanje učiteljev idr.). Za dejavnosti, povezane z italijanščino in madžarščino kot materinščini, in za madžarščino kot drugi jezik velja, da sta njihova vsebina in dinamika usklajeni s procesi pri jezikih kot učnih predmetih.

Da bi omogočili ustrezno izvajanje učnega procesa, smo kot vsako leto pripravili program učnih gradiv (ponatisi, prvi natisi, recenzije uvoženih učnih gradiv) v skladu s sredstvi, namenjenimi za to. V povezavi z opravljeno spremljavo vzgojno-izobraževalnega dela v dvojezičnih osnovnih šolah bo v tem letu potekalo intenzivnejše sodelovanje z vodstvi in s strokovnimi delavci šol (poudarek bo na učnem jeziku oz. razvijanju sporazumevalne zmožnosti učencev pri pouku po različnih modelih dvojezičnega izobraževanja).

Osnovne šole s prilagojenim programom in zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami

Na področju otrok s posebnimi potrebami oz. v **osnovnih šolah s prilagojenim programom in v zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami** bodo študijska srečanja potekala tako kot v preteklem letu. Načrtujemo tri neposredna srečanja v študijskih središčih. Poleg neposrednih srečanj bo sodelovanje potekalo tudi prek spletnih učilnic oz. na daljavo. Skupni obseg izobraževanja v študijskih skupinah bo 16 ur. Vsebina študijskih srečanj na področju osnovne šole s prilagojenim programom bo diferenciacija, v drugih študijskih skupinah pa bomo obravnavali vsebine, ki se bodo prilagajale specifičnim potrebam strokovnih delavcev v posameznih študijskih skupinah glede na izobraževalne ravni, programe vzgoje in izobraževanja ter posebna področja.

Projekt *Hkratno izvajanje programa devetletne osnovne šole in prilagojenega izobraževalnega programa z nižjim izobrazbenim standardom v rednih oddelkih osnovne šole* se konča z 31. 8. 2011, prav tako se konča naloga Analiza prehajanja med programi.

Projekt *Učbeniki za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom* se bo nadaljeval tudi v šolskem letu 2011/12. Junija bo predvidoma izšlo deset učbenikov, do konca leta 2011 pa predvidoma še enajst učbenikov in delovnih zvezkov. Šole, ki izvajajo prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom, bodo dobile za šolsko leto 2011/12 natisnjene vse do sedaj izdane učbenike.

SREDNJE ŠOLE

Na področju srednjih šol v okviru študijskih skupin načrtujemo neposredno študijsko srečanje na temo matura oz. poklicna matura, in sicer od januarja do marca 2012. Ves čas bo potekalo tudi sodelovanje med učitelji in svetovalci Zavoda RS za šolstvo prek spletnih učilnic, v katerih bomo objavljali obvestila, vabila, programe srečanj, gradiva idr. za posamezne predmete in predmetna področja.

V okviru študijskih skupin spomladi 2012 načrtujemo tudi izobraževanje za učitelje slovenščine, ki pripravljajo dijake na zaključni izpit iz slovenščine.

Na študijskih srečanjih za **knjižničarje** bomo nadaljevali s spodbujanjem kompetenc za razvijanje dejavnikov šolske knjižnice, ki so potrebni za izvajanje nalog na področju informacijskega opismenjevanja. Oblikovanje smernic/strokovnih priporočil za delovanje šolske knjižnice v kurikulumu s primeri dobre prakse (organizacija šolske knjižnice: dokumentacija, načrtovanje, program Knjižnično informacijsko znanje z različnimi oblikami bibliopedagoškega dela; knjižnični dejavniki: knjižnična zbirka, prostor, oprema ter informacijska in komunikacijska tehnologija).

V prihodnjem šolskem letu bomo nadaljevali z aktivnostmi na področju posodabljanja kurikularnih procesov v **gimnazijah** in ga nadgradili z novimi vsebinami in aktivnostmi. Nadaljevali bomo z razvijanjem, poglobljanjem in uvajanjem takšnih konceptov v šolsko prakso, ki presega tradicionalno pojmovanje učenja in poučevanja ter vloge dijakov in učiteljev. Gre za področja celostnega učenja in poučevanja, integrativnega kurikula, kroskurikularnih povezav in timskega poučevanja, ključnih kompetenc, reflektirajočega praktika in šol kot učečih se skupnosti. Na področju posodabljanja pouka na gimnazijah bomo ohranili organizacijsko obliko predmetnih razvojnih skupin (PRS), ki se bodo povezovale s predmetnimi aktivni na šolah in z delovnimi telesi obeh konzorcijev, ki skrbijo za uvajanje posodobljenih učnih načrtov v proces pouka.

Področja delovanja predmetnih razvojnih skupin so:

- izobraževanje in usposabljanje učiteljev (načrtujemo srečanje 25. in 26. avgusta in načrtovana usposabljanja v šolskem letu 2011/12),
- razvijanje in preiskovanje didaktičnih gradiv, ki so tematsko usmerjena na modele preverjanja in ocenjevanja znanja (kompleksna znanja, modeli preverjanja in ocenjevanja pri sodobnih didaktičnih pristopih idr.), ter spremljanje učinkov uvajanja posodobitev v proces pouka,
- aktivno sodelovanje z obema konzorcijema, pri čemer bomo poleg učiteljev aktivno vključevali tudi ravnatelje,
- uvajanje posodobljenih učnih načrtov strokovnih predmetov v strokovnih gimnazijah in vzpostavitev mreže petih predmetnih razvojnih skupin za delovanje projekta (gre za 40 učnih načrtov, ki so bili določeni leta 2009 in 2010, in za paket šestih učnih načrtov za sodobni ples, ki bodo predlagani na SSSI).

Na področju dela s šolami (podpora šolam pri vpeljevanju sprememb in integrativni kurikulum) bodo tile poudarki:

1. Na ravni šol je naš cilj prek usposabljanja šolskih razvojnih timov in konzultacij z njimi ter informiranja ravnateljev prispevati k večjemu opolnomočenju šol in k čim bolj avtonomnemu razvojnemu načrtovanju, zasnovanemu na spirali razvoja (od analize stanja prek odločanja za razvojne prioritete, izdelovanja razvojnih/posodobitvenih načrtov do spremljanja aktivnosti, refleksije procesov in evalvacije rezultatov); za nekatere cilje smo se povezali s projektom e-šolstva, med drugim bomo s skupnimi močmi spodbujali uvajanje e-portfolia.
2. Na »nadpredmetni« ravni (t. i. integrativni kurikulum) je cilj prek usposabljanja projektnih timov (v t. i. kaskadnem modelu usposabljanja) podpreti kolektive pri sistematičnem vpeljevanju posodobitev, ki smo jih v preteklih letih kot odgovor na potrebe šol in v dogovoru z njimi privzeli kot skupne razvojne prioritete, npr. medpredmetne in kurikularne povezave, timsko poučevanje, ugotavljanje kompleksnih dosežkov, učenje učenje in kritično mišljenje idr.

Načelo našega delovanja je, da cilje in strategije dela usklajujemo z drugimi deli projekta, zlasti z aktivnostmi pri uvajanju učnih načrtov in z obema konzorcijema. Izvedbene oblike so redna usposabljanja ciljnih skupin (različnih vrst timov), podpora pri njihovih vmesnih aktivnostih v kolektivih, ponudba individualnih konzultacij, priprava posvetov in festivalov primerov dobre prakse.

Prenova programa glasba na umetniški gimnaziji, smer glasba in ples. V sodelovanju z nacionalno komisijo za glasbeno šolstvo se bodo oblikovale delovne skupine, ki bodo prenovile približno 70 učnih načrtov smeri glasba in ples na umetniški gimnaziji. Delo bo potekalo v štirih modulih: glasbeni stavek, petje in inštrument, jazz in zabavna glasba ter balet, nacionalna komisija pa bo v posameznih modulih presojala tudi o uvajanju novih učnih načrtov.

Katalog ponudbe zunanjih izvajalcev obveznih izbirnih vsebin in interesnih dejavnost za šolsko leto 2010/11 je objavljen na naši spletni strani.

S projektom Jazon je Zavod RS za šolstvo v sodelovanju z izbranimi šolami izpeljal poskus **Izobraževanje dijakov športnikov na daljavo**. Rezultat poskusa je med drugim tudi zbirka nalog (na zavodovem spletnem naslovu), s katerimi dijaki pokažejo doseganje ciljev iz učnega načrta. Zbirka je prosto dostopna. Učitelje, ki bi želeli naloge uporabljati pri svojem pouku, vabimo na izobraževalni seminar Izobraževanje na daljavo v okviru programa e-šolstvo, na katerem bodo pridobili ustrezno znanje in veščine za izpeljavo izobraževanja na daljavo.

Zavod RS za šolstvo bo tudi v prihodnjem šolskem letu skrbel za splošnoizobraževalne predmete v **programih poklicnega in strokovnega šolstva**. Posamezne predmetne skupine na zavodu ponujajo študijska srečanja, svetovalne storitve, usposabljanja tudi za predmete poklicne mature.

Poklicne in strokovne šole bomo povabili k sodelovanju v projektu Modeli povezovanja splošnega in strokovnega znanja, v katerem bomo po oblikovanju koncepta, preučitvi mednarodnih primerjav in oblikovanju metodologije na izbranih šolah delali na načrtovanju povezav in oblikovanju učnih sklopov znotraj povezave, razvijali didaktiko poučevanja v povezavi, razvijali taksonomsko razgradnjo ciljev in opredelitev standardov znanja in oblikovali preizkuse znanja na podlagi izdelanih standardov. Udeleženci bomo spremljali, samoevalvirali in reflektirali potek dela. Nalogo bomo sklenili z refleksijo sodelujočih, s pripravo publikacije z didaktiziranimi primeri učnih situacij in s posvetom za zainteresirano strokovno javnost.

Študijska srečanja na področju **dijaških domov** bodo potekala trikrat. Eno se bo izvajalo »v živo«, dve pa prek spletne učilnice; skupno število izobraževalnih ur bo 16. Prvo študijsko srečanje bo predvidoma oktobra in novembra 2011, drugo študijsko srečanje bo marca in aprila 2011, tretje pa maja in junija 2011. Vzgojitelji bodo o datumih in o lokaciji študijskih srečanj obveščeni prek spletne učilnice dijaških domov.

Predvidene vsebine: vzgojni program za dijaške domove, dnevnik vzgojiteljevega dela, individualno in projektno delo.

V srednjih šolah z italijanskim učnim jezikom in v dvojezični srednji šoli vse dejavnosti potekajo skladno z dejavnostmi v šolah s slovenskim učnim jezikom (aktivnosti na področju posodabljanja kurikularnih procesov, študijske skupine, druge oblike izobraževanja in usposabljanja učiteljev itn.).

V skladu s sredstvi, namenjenimi za to, je bil pripravljen program učnih gradiv (ponatise, prvi natise, recenzije uvoženih učnih gradiv). Zagotavljanje učnih gradiv v italijanskem jeziku oz. dvojezičnih gradiv (Zavod RS za šolstvo pripravlja program gradiv za splošnoizobraževalne predmete) je namreč pomemben pogoj za ustrezno izvajanje učnega procesa. V postopku obravnave in določitve na strokovnem svetu za splošno izobraževanje (tudi na strokovnem svetu za poklicno izobraževanje) so *izvedbena navodila za dvojezično izvajanje srednješolskih izobraževalnih programov v dvojezični srednji šoli*. V povezavi s tem bo opravljena spremljava pouka, ki bo usmerjena v opazovanje razvijanja sporazumevalne zmožnosti dijakov ob različnih modelih dvojezičnega izobraževanja, pozornost pa bo posvečena tudi učnemu procesu pri madžarščini kot drugem jeziku (vpis učencev, ki niso obiskovali dvojezične osnovne šole).

Šolsko svetovalno delo

V prihodnjem šolskem letu bomo še posebno na podlagi ugotovitev posveta, ki ga oktobra 2011 organizirata skupnost vrtcev in republiški aktiv svetovalnih delavcev v vrtcih, organizirali vsaj eno neposredno srečanje vseh svetovalnih delavcev v vrtcih. Poskrbeli bomo tudi za posebno spletno učilnico.

Za svetovalno delo v osnovni šoli bomo organizirali najmanj en neposredni sklic študijskih skupin, skrbeli bomo za sprotno informiranje o najbolj aktualnih zadevah na področju šolstva in še posebno o novostih, pomembnih za kakovostno svetovalno delo. Skrbeli bomo za kakovostna gradiva in povezovanje svetovalnih delavcev v spletnih učilnicah ter organizirali seminarje in usposabljanje za delo z nadarjenimi ter tradicionalni seminar v Olimju.

Organizirali bomo posebno usposabljanje svetovalnih delavcev začetnikov ter kot svetovalno storitev ponovno ponudili konzultacijsko svetovanje v podporo profesionalnemu razvoju svetovalnih delavcev.

Poleg tega bomo s pomočjo razvojnih področnih skupin nadaljevali začete projekte za izboljševanje prakse (npr. učenje učenja v gimnazijskih programih). Organizirali bomo simpozij o delu z nadarjenimi v slovenskih šolah ter nadaljevali z izdajanjem revije Šolsko svetovalno delo.

V okviru svetovalnih storitev bomo še naprej ponujali svetovalne storitve in tematske konference na temo odkrivanja in vzgojno-izobraževalnega dela z nadarjenimi ter vzpostavili mrežo mentorskih srednjih šol za vzgojno-izobraževalno delo z nadarjenimi.

Glasbene šole

Na področju glasbenih šol bo potekalo več aktivnosti.

– Spremljava novih in dopoljenih učnih načrtov programa Glasba v glasbenih šolah. Prenova poteka pri teh predmetih: viola, flavta, klarinet, oboa, fagot, saksofon, rog, trobenta, pozavna, tuba idr. konična trobila ter tolkala. V okviru predmeta orkester je nabor orkestrrov razširjen na kitarski in jazzovski orkester ter orffove skupine; v glasbene šole je ponovno uveden predmet pevski zbor.

– Spremljava programov. V prihodnjem šolskem letu bomo spremljali izvajanje dveh programov: Glasbena šola Edgarja Willemsa (šesto leto spremljave) in Waldorfska glasbena šola (četrto leto spremljave).

– Študijske skupine. Na področju glasbenega šolstva bo študijsko delo potekalo na dveh srečanjih v skupnem obsegu 16 ur. Prvi sklic študijskih skupin bo od oktobra do novembra 2011, drugi pa od februarja do aprila 2012; oba z okvirno temo novosti v vsebinah, metodah in organizaciji dela pri pouku v glasbenih šolah.